

ר' עובדיה מברטנורא
 לשקול ולמחר תבענא ליה
 בדינא: ג אלא משבעת
 המינין. דכתיב (דברים כו)
 מראשית, ולא כל ראשית,
 שאין כל הפירות חייבים
 בכורים אלא שבעת המינין
 שנשתבחה בהן א"י חטה
 ושעורה וגו', ודבש הוא דבש
 תמרים: מתמרים שבהרים
 ופירות שבעמקים. לפי שהן
 גרועין: ולא מזיתי שמן שאינם
 מן המובחר. דכתיב (דברים ח)
 זית שמן, זית אגורי, שבאים
 עליו גשמים והוא אוגר שמנו
 לתוכו, והוא מובחר ומשובח:
 אין מביאין בכורים קודם
 לעצרת. דשתי הלחם שמביאין
 בעצרת אקרו בכורים, והם
 מתירין החדש במקדש:
 ד שאינו יכול לומר אשר
 נשבע לאבותינו לתת לנו.
 שאין אבותינו מישאל והגרים
 לא נטלו חלק בארץ. ורמב"ם
 כתב שאין הלכה כמשנה זו,

שְׁנַאֲמַר: "רֵאשִׁית בְּכוּרֵי אֲדָמָתְךָ" - יצאו אלו
 שאין האדמה שלהם:

הפירות שחייבים בכורים

משנה ג

אֵין מְבִיאִין בְּכוּרִים חוּץ - אלא רק **מִשְׁבַּעַת
 הַמִּינִים** שנשתבחה בהם ארץ ישראל¹.

ואף משבעת המינים אין מביאים אלא מן המובחר,
 ולכן **לֹא** מביאים ביכורים **מִתְמָרִים שְׁבַתְהָרִים,**
וְלֹא מִפְּרוֹת - שאר פירות שבעת המינים (חוץ
 מתמרים) **שְׁבַעֲמָקִים** שאלו פירות גרועים, **וְלֹא**
מִזֵּיתֵי שְׁמֵן שְׂאִינָם מִן הַמְּבַחֵר - זיתים
 הפולטים את שמנם כשבאים עליהם גשמים, שאין
 כשר אלא "זית אגורי", שאוגר שמנו לתוכו כשבאים
 עליו גשמים, והוא מובחר ומשובח.

כמו כן **אֵין מְבִיאִין בְּכוּרִים קֹדֶם לְעֶצְרַת** - חג
 השבועות.

אֲנָשִׁי הָרַ צְבוּעִים - שם מקום **הַבֵּיאֻ בְּכוּרֵיהֶם**
קֹדֶם לְעֶצְרַת, וְלֹא קָבְלוּ מֵהֶם, מִפְּנֵי הַפְּתוּב
שְׁבַתְוָרָה (שמות כג, טז): **"וַחֲגֵי הַקִּצִּיר בְּכוּרֵי**

מִעֶשֶׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה" - ששתי הלחם שמביאים בעצרת נקראו ביכורים,
 והם מתירין את החדש במקדש, לכן אי אפשר להביא ביכורים קודם חג שבועות:

משנה ד

אֵלוּ מְבִיאִין ביכורים **וְלֹא קוֹרִין** פרשת מקרא ביכורים: **הֲגַר מְבִיא וְאֵינוּ**
קוֹרֵא, שְׂאֵינוּ יָכוֹל לֹמַר (דברים כו, ג): **"אֲשֶׁר נִשְׁבַּע ה' לְאֲבוֹתֵינוּ לָתֵת**

לָנוּ". **וְאִם הֵיְתָה אָמוּ מִיִּשְׂרָאֵל** - מביא וקורא.

וּכְשֶׁהוּא מִתְפַּלֵּל בֵּינוּ לְבֵין עַצְמוֹ, אֹמֵר: "אֱלֹהֵי אֲבוֹת יִשְׂרָאֵל". וכשהוא

ביאורים והרחבות

1. שנאמר (שם שם, ב): "וְלִקְחַתָּ מֵרֵאשִׁית כָּל פְּרֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תְּבִיא מֵאֶרֶץךָ, ודרשו:
 "מראשית", ולא כל ראשית, שאין כל הפירות חייבין בביכורים אלא שבעת המינים בלבד.
 ובירושלמי למדו מגזרה שווה: נאמר כאן "ארץ" ונאמר להלן: "אֶרֶץ חֹטָה וְשֹׁעֲרָה וְגִפְּוֹן וְחֲאָנָה
 וְרִמְוֹן אֶרֶץ זֵיתֵי שְׁמֵן וְדִבְשׁ", מה להלן משבעת המינים שנשתבחה בהן ארץ ישראל, אף כאן
 שבח ארץ ישראל שהן שבעת המינים.

לרפואת דבורה בת תרצה שושנה

ביכורים - פרק ראשון

משנת רפאל - תטו

בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, אָמַר: "אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם". וְאִם הִיְתָה אִמּוֹ מִיִּשְׂרָאֵל, אָמַר: "אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ"²:

משנה ה

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמַר: אִשָּׁה בַת גֵּרִים - אביה ואמה גרים, או מזרע גרים, לֹא תִנְשָׂא לְכַהֲנָה, עַד שֶׁתֵּהָא אִמָּהּ מִיִּשְׂרָאֵל שנאמר (יחזקאל מד, כב): "מִזְרַע בֵּית יִשְׂרָאֵל", וכשאמה מִיִּשְׂרָאֵל קוראים בה "מִזְרַע בֵּית יִשְׂרָאֵל", וכל שכן אִם אביה מִיִּשְׂרָאֵל. **אֶחָד גֵּרִים וְאֶחָד עֲבָדִים מְשֻׁחָרְרִים** לא תינשא בתם לכהונה וְאֶפְלוּ עַד עֵשְׂרֵה דוֹרוֹת, עַד שֶׁתֵּהָא אִמּוֹ מִיִּשְׂרָאֵל.

הַאֲפוּטְרוֹפּוּס - ממונה על נכסי יתומים וְהַשְׁלִיחַ המביא למקדש ביכורים של אחרים וְהַעֲבֵד כנעני המביא ביכורי בעליו וְהָאִשָּׁה המביאה מנכסי עצמה וְטוֹמְטוֹם שאין ניכרים בו סימני זכר או נקבה וְאֲנִדְרוֹגִינוֹס שיש לו סימני זכר ונקבה כאחד, כל אלו - **מְבִיאִין וְלֹא קוֹרִין, שְׂאִינֵן יְכוּלִין לֹמַר** (דברים כו, י): "**אֲשֶׁר נִתְּתָה לִי ה'**" - אפוטרופוס ושליח ועבד - לפי שאין האדמה שלהם, ואשה - שהארץ לא נתחלקה לנקבות, וכן טומטום ואנדרוגינוס - שהארץ נתחלקה רק לוודאי זכרים:

ר' עובדיה מברטנורא אלא הגר מביא וקורא ומצי למימר לאבותינו לתת לנו, מפני שהארץ ניתנה לאברהם והוא אב לגרים כמו לישראל דכתיב (בראשית יז) כי אב המון גוים נתתיך, ודרשינן ביה [ברכות יג.] לשעבר היית אב לארם עכשיו אתה אב לכל העולם. וכן כשהוא מתפלל, בין בינו לבין עצמו בין בבית הכנסת, אומר אלהי אבותינו, אפילו אין אמו מישראל: ה לא תנשא לכהונה. דכתיב ביחזקאל (מד, כב ע"ש) מזרע בית ישראל... יקחו להם לנשים, וכשאמה מישראל קרינא בה מזרע ישראל, דמשמע ואפילו מקצת זרע. והלכה כר' אליעזר בן יעקב לכתחלה, אבל בדיעבד אם נשא אין מוציאין אותה ממנו, ובניה כשרים אפילו להיות כהנים גדולים: האפוטרופוס. הממונה על היתומים, בין שמנהו ב"ד בין שמנהו אבי יתומים: אפוטרופוס. אבי הקטנים, בל' רומי קורין לאב פאטי"ר ולקטנים פוס: והשליח. שלקטן מתחלה

לשלחן ביד אחר אז מצי למשלחינהו אבל לקטן להביאן הוא עצמו לא מצי למשלחינהו, שכל בכורים שנראו לקריאה אינן נתנים אלא בקריאה: והאשה. אבל אם יש לה בעל בעלה מביא וקורא, דכתיב (דברים כו) אשר נתן לך ה' אלהיך ולביתך, מלמד שאדם מביא בכורי אשתו וקורא: שאין יכולין לומר אשר נתת לי. שלא נתחלקה הארץ לנקבות. וכתיב (במדבר כו) איש לפי פקודיו, עד שיהיה ודאי איש:

ביאורים והרחבות

2. הרמב"ם בפירושו למשניות כתב שאין הלכה כמשנה זו: "...אלא שפסק הלכה מביא הגר עצמו ביכורים וקורא, וסמכו זה למה שאמר ה' יתברך לאברהם (בראשית יז, ה): 'כי אב המון גוים נתתיך', אמרו: לשעבר היית אב לארם, עכשיו אתה אב לכל העולם, ומפני זה יכול כל גר לומר אשר נשבעת לאבותינו, לפי שאברהם היה אב לכל העולם לפי שהוא לימדם אמונה. וכן כשהוא מתפלל בינו לבין עצמו אומר 'אלהי אבותינו'."